

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

SECȚIA A TREIA

CAUZA MARIA PETER ȘI ALȚII contra României

(Cererea nr. 54369/00)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

31 mai 2007

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute articolului 44 § 2 din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Maria Peter și alții contra României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția a treia), reunită într-un complet format din:

D-nii. B.M. ZUPANČIČ, *președinte*,

C. BÎRSAN,

D-nele E. FURA-SANDSTRÖM,

A. GYULUMYAN,

D-l. E. MYJER,

D-nele I. ZIEMELE,

I. BERRO-LEFÈVRE, *judecători*,

și D-l S. QUESADA, *grefier al secției*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 10 mai 2007,

A pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 54369/00) îndreptată contra României prin care cinci cetățeni ai acestui Stat, d-nii Maria Peter, Laszlo Gereb, Ilona Zsombori, Lenke Margit Kristo și Andrei Peter (« reclamanții »), au sesizat Curtea la 20 august 1999 în temeiul articolului 34 din Convenția de Protecție a Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului (« Convenția »).

2. Reclamanții sunt reprezentați de dl. A. Peter. Guvernul român (« Guvernul ») este reprezentat de agentul său, D^{na} R. Pașoi.

3. Reclamanții se plâneau anume, având în vedere articolul 6 din Convenție, de neexecutarea de către administrație a unei hotărâri judiciare definitive care ordona punerea lor în posesie asupra unui teren. Ei reclamă de asemenea de imposibilitatea de a se bucura de dreptul lor de proprietate asupra terenului în cauză, prin încălcarea dreptului lor la respectarea bunurilor, așa cum este protejat articolului 1 din Protocolul nr. 1.

4. La 6 mai 2004, Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. Prevalându-se de dispozițiile articolului 29 § 3, aceasta a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

5. Reclamanții, domnii Maria Peter, Laszlo Gereb, Ilona Zsombori, Lenke Margit Kristo și Andrei Peter sunt cetățeni români domiciliați în Miercurea-Ciuc.

6. La 5 februarie și 12 martie 1991, primii patru reclamanți au depus o cerere de reconstituire a dreptului lor de proprietate asupra unui teren de 8 363 m², care conform lor, le aparținea înainte de 1991.

A. Demersurile administrative

7. La 21 aprilie 1992, Comisia pentru aplicarea legii nr. 18/1991 (« în continuare Comisia ») de pe lângă primăria orașului Miercurea Ciuc a emis pe numele primilor patru reclamanți un certificat provizoriu de proprietate referitor la 1,93 hectare situate în Miercurea Ciuc (așa cum se prevede în anexa nr. 3, poziția nr. 131 din registrul cadastral al acestui oraș). Copia acestui certificat a fost atașată la dosar.

8. Conform reclamanților, abia la 8 iulie 1997 au aflat că o terță persoană, V.E., ocupa același teren.

B. Acțiunea în contencios administrativ

9. În 1997, primii patru reclamanți au sesizat justiția printr-o acțiune în vederea obligării Comisiei să le emită titlul de proprietate.

10. Prin sentința din 15 decembrie 1997, Curtea de apel din Târgu Mureș a admis acțiunea reclamanților și a ordonat Comisiei să le elibereze titlul de proprietate asupra terenului indicat în certificatul provizoriu din 21 aprilie 1992. În absența recursului, această sentință a devenit definitivă.

11. La 16 iunie 1998, Comisia a emis reclamanților un titlu de proprietate pentru 1,93 hectare, dar pe un alt amplasament decât cel prevăzut în sentința din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș.

12. La 10 iunie 1998 reclamantul Andrei Peter, de asemenea reprezentant al primilor patru reclamanți, a refuzat să semneze procesul verbal de punere în posesie sub motiv că autoritățile nu respectaseră amplasamentul terenului, așa cum se prevede prin sentința definitivă a Curții de Apel. El pretindea să fie pus în posesia terenului în locul precis fixat de hotărârea justiției din 15 decembrie 1997.

C. Plângerea penală pentru tulburarea posesiunii

13. Urmare a sentinței definitive, primii patru reclamanți au depus contra lui V.E., o plângere penală pentru tulburarea posesiunii.

14. La 23 martie 1998, parchetul de pe lângă tribunalul județean Harghita a decis neînceperea urmăririi sub motiv că V.E. era de asemenea proprietar al terenului.

15. Cu această ocazie, reclamanții au aflat de existența unei sentințe definitive pronunțate la 15 octombrie 1992, de Judecătoria Miercurea Ciuc, în baza căreia V.E. era declarat proprietar al terenului de 8 363 m² pe cale de *uzucapiune*.

16. O nouă plângere penală pentru tulburarea posesiunii a fost depusă de reclamantul Andrei Peter, în numele primilor patru reclamanți, contra G.V. și G.J, terțe persoane, care conform acestui reclamant, ocupaseră o parte a terenului.

17. La 15 martie 1999, Judecătoria Miercurea Ciuc a respins această plângere din cauza inexistenței elementului subiectiv al infracțiunii de tulburare de posesiune. La 25 iunie 1999, în virtutea unui recurs al reclamantului Andrei Peter, această soluție a fost confirmată de Tribunalul județean Harghita.

D. Acțiunea în revizuire

18. Cei patru reclamanți au introdus o acțiune în revizuire a sentinței din 15 octombrie 1992 cerând anularea acesteia. Conform lor, cele două hotărâri definitive referitoare la același teren erau contradictorii. Prin hotărârea din 7 mai 1998, Curtea de apel din Târgu Mureș a respins cererea lor în revizuire ca fiind tardivă.

E. Evoluțiile ulterioare

19. Rezultă din informațiile prezentate de cei patru reclamanți că la 16 iunie 1998, un nou titlu de proprietate le-a fost emis de Comisie pentru un teren de 19 300 m². Noul titlu de proprietate se referea la un teren situat pe un alt amplasament decât cel stabilit de sentința definitivă din 15 decembrie 1997.

20. Reclamantii au introdus o acțiune în anulare a titlului de proprietate emis la 16 iunie 1998, de Comisie.

21. Prin sentința din 26 octombrie 1999, Judecătoria Miercurea Ciuc a ordonat anularea titlului de proprietate și emiterea unui alt titlu de proprietate, respectând vechile amplasamente.

22. Conform afirmațiilor Guvernului, la 19 iunie 2001, Comisia a emis reclamanților un nou titlu de proprietate, de această dată, pe amplasamentul prevăzut în sentința definitivă a Curții de apel.

23. La 23 iulie 2001, reprezentanții primăriei din Miercurea Ciuc au întocmit un proces verbal de punere în posesie. Reclamanții au fost puși în posesie numai pe o parte a terenului, loturile nr.2 și 3, cu o suprafață respectivă de 800 m² și 4600 m², nemaiputând să le fie restituite din cauza existenței altor titluri de proprietate în favoarea unor terțe persoane.

F. Procedurile inițiate de reclamantul Andrei Peter

24. În 1995, reclamantul Andrei Peter a inițiat o acțiune în contencios administrativ în vederea obligării Comisiei județene pentru aplicarea decretului-lege nr. 118/1990 (referitoare la drepturile persoanelor persecutate de regimul comunist) să îi recunoască drepturile.

25. Printr-o sentință din 4 mai 1995, Tribunalul județean Harghita i-a respins acțiunea ca fiind nefondată. La 20 februarie 1996, Curtea de Apel din Târgu Mureș a confirmat sentința.

26. În 1995, acest reclamant a inițiat o acțiune referitor la drepturile sale la o pensie de invaliditate. Această procedură s-a terminat prin hotărârea

definitivă din 20 februarie 1995 a Tribunalului județean Harghita. O altă procedură având același obiect s-a terminat printr-o hotărâre definitivă din 29 ianuarie 1999 a Tribunalului județean Harghita.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

27. Legislația internă pertinentă, anume extrase din legile nr. 18/1991 cu privire la fondul funciar, 169/1997 cu privire la modificarea legii nr. 18/1991 și 29/1990 cu privire la contenciosul administrativ, este descrisă în cauza *Sabin Popescu contra României* (nr. 48102/99, §§ 42-46, 2 martie 2004).

28. Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 43 din 4 martie 1991 are următorul conținut în partea sa pertinentă:

Articolul 34

« § 1 (...) Comisia județeană, după validarea propunerilor făcute de Comisia locală, stabilește titlurile de proprietate (...) »

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA ADMISIBILITATE

A. Cu privire la capetele de cerere ridicate de reclamantul Andrei Peter

29. Curtea observă că reclamantul Andrei Peter, care este de asemenea reprezentantul primilor patru reclamanți, se plânde de inechitatea unei proceduri legat de drepturile sale prevăzute de decretul-lege nr. 118/90, precum și de inechitatea unei acțiuni referitoare la drepturile sale la o pensie de invaliditate. În sfârșit, se plânde de rezultatul plângerii penale pentru tulburarea posesiunii.

30. Ținând seama de ansamblul elementelor aflate în posesia sa, și în măsura în care aceasta este competentă spre a cunoaște pretențiile formulate, Curtea nu a sesizat nici o aparență de încălcare a drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau de Protocoalele acesteia.

31. Rezultă că, în măsura în care acestea se referă la acest reclamant, cererea este evident nefondată și trebuie să fie respinsă cu aplicarea articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

B. Cu privire la excepția preliminară ridicată de Guvern

32. Guvernul apreciază că reclamanții nu pot pretinde că au calitatea de victime, în sensul articolului 34 din Convenție în măsura în care reclamanții

au fost puși în posesia terenului lor. Guvernul consideră că autoritățile s-au conformat sentinței definitive din 15 decembrie 1997, a Curții de Apel din Târgu Mureș, și le-au emis, la 19 iunie 2001, un titlu de proprietate.

33. Guvernul susține de altfel că, în măsura în care autoritățile au atribuit altor persoane terenul revendicat de reclamanți, aceștia din urmă ar fi trebuit să introducă o nouă acțiune în revendicare și să ceară eventual demolarea construcțiilor ridicate pe terenul în cauză.

34. Curtea reamintește că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, prin « victimă » articolul 34 din Convenție desemnează persoana direct afectată de actul sau omisiunea litigioasă, existența unei nerespectări a exigențelor din Convenție putând fi concepută chiar în absența prejudiciului. Pornind de aici, o hotărâre sau o măsură favorabilă reclamanților nu este suficientă în principiu să le retragă calitatea de « victime » decât dacă autoritățile naționale au recunoscut, explicit sau în substanță, apoi au reparat încălcarea Convenției (a se vedea, printre altele, *Lüdi contra Elveției*, hotărârea din 15 iunie 1992, seria A nr. 238, p. 18, § 34, și *Dalban contra României* [GC], nr. 28114/95, § 44, CEDO 1999-VI).

35. Curtea observă că și dacă autoritățile ar fi eliberat un nou titlu de proprietate, conform sentinței definitive, reclamanții nu au putut intra în posesia totalității terenului lor fiindcă alte persoane erau titularale ale titlurilor de proprietate pe o parte a aceluiași teren (a se vedea §§ 15, 19-23 mai sus).

Procedând astfel, nu am putea afirma că sentința definitivă a Curții de apel din Târgu Mureș din 15 decembrie 1997, a fost integral executată.

36. Referitor la posibilitatea pentru reclamanți de a introduce o nouă acțiune în revendicare, așa cum s-a indicat de Guvern, Curtea ia notă că autoritățile sunt cele ce trebuie să pună reclamanții în posesia terenului în cauză, în baza unei hotărâri care le stabilește dreptul de proprietate. Astfel, obligația de acțiune revine autorităților și nu reclamanților (cf. *Sabin Popescu* citată mai sus, §§ 59-60).

37. Așadar, Curtea consideră că excepția ridicată de Guvern nu poate fi primită.

C. Asupra temeiului

38. Curtea constată că capetele de cerere prezentate de reclamanții Maria Peter, Laszlo Gereb, Ilona Zsombori și Lenke Margit Kristo nu sunt în mod evident nefondate în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. Ea subliniază de altfel că nu există nici un alt motiv de inadmisibilitate. Este deci adecvat să fie declarate admisibile.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

39. Invocând articolul 6 § 1 din Convenție, reclamantii susțin că refuzul autorităților competente de a se conforma sentinței din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș le încalcă dreptul de acces la un tribunal. Articolul 6 § 1 din Convenție prevede astfel în partea sa pertinentă:

« Orice persoană are dreptul să îi fie audiată cauza în fața (...)unui tribunal (...), care va decide (...) cu privire la contestațiile față de drepturile și obligațiile sale cu caracter civil (...) »

40. Conform Guvernului, sentința definitivă din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș a fost executată, fiind emis un titlu de proprietate pe numele lor la 16 iunie 1998.

41. Guvernul afirmă că dispozitivul sentinței definitive din 15 decembrie 1997 nu menționa expres amplasamentul terenului, dar făcea o referire indirectă la o suprafață de teren prevăzută de un certificat provizoriu emis în 1991 pe numele reclamantelor. În plus, acest ultim teren nu era situat pe vechile amplasamente.

42. Reclamantii contestă teza Guvernului. Ei afirmă că trebuiau să fie puși în posesia terenului lor, conform sentinței definitive din 15 decembrie 1997. Ei afirmă că aceasta nu mai este posibil fiindcă terțe persoane dețin deja un titlu de proprietate pe același teren.

43. Curtea a considerat că, dacă putem admite ca Statele să intervină într-o procedură de executare a unei hotărâri a justiției, o astfel de intervenție nu poate avea drept consecință să împiedice, să invalideze sau chiar să întârzie în mod excesiv executarea, nici, cu atât mai puțin, să repună în cauză fondul acestei hotărâri (a se vedea hotărârile *Immobiliare Saffi contra Italiei*, 28 iulie 1999, *Culegere* 1999-V §§ 63 și 66 ; *Satka și alții contra Greciei*, nr. 55828/00, § 57, 27 martie 2003).

44. Curtea observă că în cauza de față situația este similară cu aceasta existentă în afacerea *Sabin Popescu* mai sus citată, în care autoritățile privaseră de orice efect util hotărârea dată în favoarea reclamanților.

45. În speță, nu s-a contestat că sentința din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș nu a fost nici executată *ad litteram*, nici anulată sau modificată urmare a unei căi de recurs prevăzută de legea internă.

46. Ca urmare, Curtea consideră că reclamanții au suferit o restrângere în dreptul lor la executarea unei hotărâri din justiție. Rămâne de stabilit dacă această restricție este compatibilă cu articolul 6 § 1 din Convenție.

47. Ca și în cauza *Sabin Popescu* mai sus citată, autoritățile au încercat să satisfacă pretențiile reclamanților care decurgeau din această hotărâre printr-o prestație echivalentă cu aceea la care erau obligate de tribunal dar s-au lovit de refuzul reclamanților. Cât privește refuzul lor, ținând seama de faptul că sentința din 15 decembrie 1997 nu a fost niciodată anulată, el se analizează într-o situație continuă de nerespectare a unei hotărâri a justiției,

anume, de restrângere a dreptului efectiv de acces la un tribunal. Cât despre motivele care au determinat autoritățile să nu respecte în întregime hotărârea justiției în cauză, Curtea observă că motivul principal este emiterea de alte titluri de proprietate pe loturi de teren care se situau pe amplasamentul atribuit reclamanților.

48. Curtea nu vede nici un motiv să se abată de la jurisprudența *Sabin Popescu* mai sus citată și conchide că faptul că autoritățile naționale nu au executat integral hotărârea definitivă din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș nu poate fi considerat ca o restricție justificată, și deci, ca o limitare compatibilă cu articolul 6 § 1 din Convenție.

49. Pornind de aici, a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 DIN CONVENȚIE

50. Reclamanții se plâng că dreptul la respectarea bunurilor lor a fost încălcat prin faptul neexecutării sentinței din 15 decembrie 1997. Articolul 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției are următorul conținut:

« Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât pentru cauze de utilitate publică și în condiții prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl au Statele de a pune în aplicare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa utilizarea bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau amenzi. »

51. Guvernul afirmă că autoritățile s-au conformat sentinței definitive din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș, au emis un titlu de proprietate în acest sens punând reclamanții în posesia terenului. Cu titlu subsidiar, Guvernul consideră că eventuala ingerință în dreptul de proprietate al reclamanților ar fi justificată și proporționată. El face trimitere la articolul 14 din legea nr. 18/1991 care prevede « în mod general » restituirea terenurilor pe vechile amplasamente. În sfârșit, emiterea celui de-al doilea titlu de proprietate, conform dispozitivului sentinței definitive favorabile reclamanților, acoperă orice atingere posibilă a dreptului de proprietate al reclamanților.

52. Pentru a stabili dacă reclamanții dispuneau de un « bun » în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1, Curtea trebuie să cerceteze dacă sentința din 15 decembrie 1997 a Curții de apel din Târgu Mureș dăduse naștere în principalul acesteia unei creanțe exigibile (vezi *Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreadis contra Greciei*, hotărârea din 9 decembrie 1994, seria A nr. 301-B, p. 84, § 59 ; *Burdov contra Rusiei*, hotărârea din 7 mai 2002, § 40 ; *Jasiūnienė contra Lituaniei*, hotărârea din 6 martie 2003, § 44).

53. Curtea a stabilit deja că sentința definitivă favorabilă reclamanților pune în sarcina autorităților obligația de a atribui în proprietate

reclamanților un teren de 1,93 hectare. Curtea consideră, ca urmare, că această sentință, care nu a fost niciodată anulată, a dat naștere în principalul reclamanților unui « bun », în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1.

54. Curtea ia notă că neexecutarea sentinței menționate este imputabilă exclusiv autorităților administrative competente. Decurge de aici că imposibilitatea pentru reclamanți de a obține executarea completă a acestei sentințe se analizează ca o ingerință în dreptul lor la respectarea bunurilor lor, care este prevăzut de prima frază a primului alineat al articolului 1 din Protocolul nr. 1 din Convenție (vezi *Burdov contra Rusiei* citat mai sus, § 40; *Jasiūnienė contra Lituaniei* citat mai sus § 45).

55. Curtea apreciază că Guvernul nu a oferit nici o justificare valabilă pentru ingerința cauzată de neexecutarea hotărârii judiciare date în speță; aceasta era deci arbitrară și presupunea încălcarea principiului legalității. O astfel de concluzie dispensează Curtea de la a mai cerceta dacă s-a menținut un just echilibru între exigențele interesului general și imperativele salvării drepturilor individuale ale reclamanților (*Metaxas contra Greciei*, nr. 8415/02, § 31, 27 mai 2004).

56. Curtea conchide că a avut loc o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

57. Conform articolului 41 din Convenție,

« Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocolelor acesteia, și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite să se elimine decât imperfect consecințele acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

Reclamanții apreciază că valoarea unui m² de teren ar fi în jur de 50-70 EUR/m².

58. Guvernul n-a propus nici o observație asupra aceluși punct.

59. Curtea apreciază că aplicarea articolului 41 în acest moment nu este posibilă, astfel încât este indicat ca procedura ulterioară să fie rezervată și stabilită în termen de șase luni începând de la data la care această hotărâre va deveni definitivă, ținând de asemenea seama de eventualitatea unui acord între Statul intimat și părțile interesate (articolul 75 §§ 1 și 4 din Regulamentul Curții).

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară inadmisibilă* cererea în ceea ce îl privește pe reclamantul Andrei Peter ;
2. *Declară admisibile* capetele de cerere ale reclamanților Maria Peter, Laszlo Gereb, Ilona Zsombori și Lenke Margit Kristo ;

3. *Hotărăște* că a existat o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție;
4. *Hotărăște* că a existat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 din Convenție;
5. *Hotărăște* că problema aplicării articolului 41 din Convenție nu poate fi analizată încă;
În consecință:
 - a) o rezervă în întregime;
 - b) *invită* Guvernul și reclamanții să îi adreseze în scris, într-un termen de șase luni de la data la care hotărârea va fi devenit definitivă conform articolului 44 § 2 din Convenție, observațiile lor asupra acestei probleme și mai ales să o înștiințeze de orice acord la care ar putea ajunge;
 - c) *rezervă* procedura ulterioară și *deleagă* președintelui camerei sarcina de a o stabili la nevoie.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 31 mai 2007, cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Santiago QUESADA
Grefier

Boštjan M. ZUPANČIČ
Președinte